

## Nr 77.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning rörande anslag för budgetåret 1952/53 till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. jämte i ämnet väckt motion m. m.*

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 78, s. 155 och 156 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1952) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetstagare må utgivas under budgetåret 1952/53 enligt samma grunder som under innevarande budgetår, dels ock till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 250 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 350 000 kronor.

Socialvårdskommittén har i augusti 1951 framlagt ett betänkande med förslag till lag om yrkesskadeförsäkring, som är avsedd att ersätta de nu gällande lagarna om försäkring för olycksfall i arbete och försäkring för vissa yrkessjukdomar. Det är departementschefens avsikt att frågan om en samordning av den allmänna sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen i vad avser skador av kortvarigare natur skall behandlas i samband med den översyn av den allmänna sjukförsäkringen, som skall företagas av särskilda utredningsmän. Socialvårdskommitténs förslag till yrkesskadeförsäkringslag kommer därför icke att föreläggas årets riksdag.

Med hänsyn till det anförda anses medelsbehovet för nästa budgetår kunna beräknas från oförändrade utgångspunkter. Departementschefen förutsätter därvid, att även den anordning, som hittills praktiserats i fråga om tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetstagare, skall bestå under budgetåret 1952/53. I enlighet med riks-försäkringsanstaltens förslag beräknas anslaget kunna minskas till 3 250 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Dahlgren* väckt motion (II: 452) hemställs, att riksdagen för sin del måtte besluta om sådan ändring i gällande grunder för utbetalandet av tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetstagare, att maximibeloppen höjas från 700 till 1 400 kronor och att den gräns på  $\frac{11}{12}$  av 7 200 kronor, vid vilken ersättning högst kan utgå, höjes till 9 360 kronor.

Beträffande de skäl, som åberopas till stöd för förslagen, får utskottet hänvisa till motionen.

Sedermera har i en inom socialdepartementet upprättad promemoria föreslagits viss ändring i gällande grunder för tillfälliga ersättningar till silikosskadade. I promemorian anföres i huvudsak följande.

Enligt dessa grunder gäller bl. a. att tillfällig ersättning må utgivas med högst 700 kronor men icke får uppgå till så högt belopp, att den sjukes totala inkomst — arbetsförtjänst, livränta, tillfällig ersättning m. m. — kommer att överstiga vad enligt gällande bestämmelser i lagen om försäkring för olycksfall i arbete högst kan utgå i livränta eller 6 600 kronor för år.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 1/2 1952) fäst uppmärksamheten på att ett relativt stort antal silikossjuka (f. n. 166 av 437 = cirka 38 procent) icke kan komma i åtnjutande av tillfällig ersättning för innevarande budgetår till följd av den förenämnda begränsningsregeln i fråga om den tillåtna storleken av den totala inkomsten. Sedan år 1948, då grunderna för de tillfälliga ersättningarna angåvos, har nämligen lönenivån på arbetsmarknaden stigit med 20—30 procent, varigenom allt flera silikossjuka på grund av ifrågavarande begränsningsregel kommit att bli utslutna från rätt till tillfällig ersättning. På grund av penningvärdets starka försämring torde emellertid lönenivåns stigning endast i jämförelsevis ringa mån innebära en reallöneförbättring. Riksförsäkringsanstalten anser det därför skäligt, att vid beräkning för här ifrågavarande ändamål av den totala inkomsten icke hela arbetsförtjänsten utan endast viss del, förslagsvis 70—80 procent av densamma, tages i betraktande. Genom ett dylikt beräkningssätt skulle det övervägande antalet silikossjuka, som med tillämpning av nu gällande grunder för innevarande budgetår icke kunnat tillerkännas tillfälliga ersättningar, komma i åtnjutande av sådan förmån. Ifrågavarande ändring, som bör vara att anse som en tillfällig anordning, anses böra tillämpas för tiden från och med innevarande budgetår.

I yttrande över riksförsäkringsanstaltens framställning har statskontoret förklarat sig i och för sig icke ha något att erinra mot att grunderna för ersättning till silikosskadade på föreslaget sätt anpassas efter det försämrade penningvärdet. Med hänsyn till att maximibeloppet för den årliga arbetsförtjänstens beräkning enligt olycksfallsförsäkringslagen icke höjts eller för närvarande kommer att höjas och då ersättning för silikosskada icke torde böra utgå efter förmånligare grunder än för olycksfall i arbete, kan ämbetsverket emellertid icke för närvarande tillstyrka förevarande framställning.

Vid beredning inom socialdepartementet ha övervägande skäl ansetts föreligga för bifall till riksförsäkringsanstaltens framställning oaktat den av statskontoret gjorda invändningen. Då grunderna för ifrågavarande ersättningar godkänts av riksdagen har ärendet emellertid ansetts böra bringas till statsutskottets kännedom.

*Utskottet.* Med hänsyn till silikosens särställning bland yrkessjukdomar och det behov av särskild kompensation för inkomstminskningen, som föreligger i silikosfallen, finner utskottet i likhet med vad som framhålles i departementspromemorian skäl tala för att de grunder, enligt vilka till-

fälliga ersättningar till silikossjuka fastställas, provisoriskt anpassas efter det försämrade penningvärdet. Någon prejudicerande verkan bör med hänsyn till sjukdomens särställning icke uppkomma härigenom. Riksförsäkringsanstaltens förslag att vid beräkningen av den sjukes totala inkomst endast 70—80 procent av arbetsförtjänsten skall tagas i beaktande har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att procentsatsen synes böra bestämmas till ca 75 procent. Utskottet finner övervägande skäl tala för att denna ändring i beräkningsgrunderna får tillämpas retroaktivt fr. o. m. den 1 juli 1951. Däremot kan utskottet under förhandenvarande omständigheter icke tillstyrka yrkandet i motionen II: 452 att nu ifrågakvarande ersättningar skola beräknas enligt än fördelaktigare grunder.

Under återopande av det anförda och då vad i övrigt från departementets sida föreslagits icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 452 medgiva, att tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetstagare må utgivas under budgetåret 1952/53 enligt av utskottet ovan angivna grunder;

b) till *Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1952/53 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 250 000 kronor.

Stockholm den 18 april 1952.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

*Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit*

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näs-gård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Eric Ericson, Näsström, Sundelin, Bergh, Erik Gustaf Andersson, Birger Andersson, Bergman och Ivar Nilzon; samt

från andra kammaren: herrar Ward, Svensson i Grönvik, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Bergstrand, Hoppe, Thapper, fröken Elmén, herrar Persson i Växjö, Birke, Wedén och Gustafsson i Skellefteå.